

M16 - Cooperare (articolul 35)

1.1.1.1. Temei juridic

Articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013

Articolul 11 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei

1.1.1.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la ariile de intervenție și la obiectivele transversale

Conform analizei SWOT, analizei nevoilor și Acordului de parteneriat, în cadrul acestei măsuri, se acordă sprijin financiar pentru a facilita cooperarea între actorii implicați în dezvoltarea rurală, pentru a-i ajuta să depășească și să aplaneze problemele tipice de natura socio-economică legate de dezvoltarea afacerilor și de asigurarea de servicii în zonele rurale sau provocările legate de mediu. Cooperarea va ajuta la abordarea dezavantajelor legate de nivelul foarte mare de fragmentare din sectorul agricol din România, cu o pondere foarte mare a fermelor mici, și va promova entitățile care colaborează pentru identificarea unor soluții noi și economii de scară.

Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii (PEI-AGRI) reprezintă o nouă abordare pentru promovarea inovării în agricultura europeană, în Statele Membre ale UE. În principiu, inovarea vizează crearea legăturii între știință și practică, în special prin proiecte derulate de grupurile operaționale (GO), dar și prin activități de interconectare. Conceptul încurajează eforturile de colaborare pentru realizarea de sinergii și de valoare adăugată la nivelul UE, pe baza politicilor existente, în special pe baza politicii de dezvoltare rurală și a politicii de cercetare și inovare a UE, Orizont 2020.

Produsele, practicile și procesele noi reprezintă principalele motoare pentru inovare și pentru diversificarea activităților agricole, precum și pentru îmbunătățirea competitivității economiei rurale. Analiza SWOT evidențiază existența unei lipse reale a factorilor componenți ai “culturii inovatoare” care să stimuleze astfel de rezultate în spațiul rural al României. Această situație generează un efect negativ asupra valorii adăugate și asupra viabilității afacerilor din spațiul rural, și în mod implicit, asupra nivelului de competitivitate al acestora în comparație cu nivelul existent în zona urbană.

Printre exemplele care evidențiază impactul negativ al acestei situații se numără: o gamă limitată de produse agro-alimentare recunoscute la nivel european, un nivel mai scăzut al productivității la nivelul fermelor și al sectorului de procesare, precum și al activităților de diversificare și de marketing. În plus, o mare pondere din produsele agricole exportate reprezintă produse neprocesate sau procesate primar, cu un nivel scăzut de prelucrare, generat de neutilizarea unor tehnologii și idei noi.

Inovarea poate fi încurajată și creată în diferite moduri: se poate realiza prin transfer de bune practici sau prin adaptarea tehnologiilor aplicate în alte țări, pe alte piețe sau în alte sectoare. În alte situații, inovarea se poate baza pe idei complet noi și pe cele mai moderne tehnici de cercetare. Proiectele pilot, dezvoltarea de metode de producție noi și furnizarea de servicii reprezintă modalități practice prin care se poate îmbunătăți procesul de dezvoltare socio-

economică a spațiului rural.

Sprijinul financiar din cadrul măsurii va viza crearea și funcționarea GO înființate de actorii din mediul rural, precum: fermieri, cercetători, consultanți, întreprinderi sau ONG-uri - cu scopul specific de a întreprinde în comun un proiect de dezvoltare-inovare prin care să se adreseze probleme specifice și să se valorifice oportunități din sectorul agro-alimentar și forestier. Proiectele se vor axa pe soluții inovatoare care generează beneficii directe pentru partenerii din GO și, implicit, pentru economia locală și/sau pentru condițiile de mediu și sociale în zonele rurale, inclusiv prin diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri în contextul STP are rolul de a facilita cooperarea între actorii din sectorul pomicol, dar și între aceștia și alți actori care contribuie la realizarea obiectivelor și priorităților politicii de dezvoltare rurală a UE, pentru a-i ajuta să depășească problemele specifice sectorului.

Formarea grupurilor operaționale, dezvoltarea de proiecte-pilot, de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol poate aborda problemele structurale ale pomiculturii din România (exploatații de dimensiuni mici și fragmentarea exploatațiilor, număr foarte mare de exploatații mici, etc.), efectele schimbărilor climatice, dar și nivelul redus de adaptare la cerințele pieței, prin implementarea unor soluții inovatoare care să sprijine nevoile specifice ale sectorului (de ex.: atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, dezvoltarea de soiuri rezistente la secetă și care consumă mai puțină apă, material săditor adaptat la condițiile pedoclimatice locale, etc.)

De asemenea, utilizarea de tehnologii inovatoare este reflectată în efectele socio-economice și de mediu, cum ar fi: creșterea producției, reducerea consumului de combustibil, îmbunătățirea condițiilor de lucru ale fermierilor, menținerea structurii solului, conservarea și îmbunătățirea caracteristicilor solului, scădere semnificativă a riscului de eroziune, creșterea rezervei de apă din sol, etc.

Pentru a răspunde nevoilor din sectoarele agricol și forestier, inclusiv cel pomicol (ca de exemplu, absența produselor cu o valoare adăugată ridicată, dimensiunea redusă a exploatațiilor agricole, lipsa inovației și decalajele tehnologice, etc) în cadrul submăsurilor 16.1. și 16.1a se va acorda prioritate proiectelor Grupurilor Operaționale (GO) care își propun obținerea de produse de înaltă calitate și promovarea de noi tehnologii, ce se încadrează în sectoarele și temele prioritare din Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 și Strategia Națională pentru Cercetare și Inovare 2014-2020 și/sau Strategia pentru cercetare-dezvoltare-inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030 și GO care au în componență forme asociative (grupuri de producători sau cooperative).

Conform analizei SWOT, lanțurile alimentare locale din România trebuie consolidate și diversificate. Acestea trebuie să fie mai bine organizate și concentrate pe calitate, siguranță alimentară și pe continuitatea aprovizionării. Pentru a putea răspunde preferințelor consumatorilor și pentru o mai bună integrare pe piață a micilor producători, nivelul de profesionalism trebuie sporit, iar activitățile de promovare trebuie îmbunătățite.

Prin cooperare, micii producători pot identifica noi modalități de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii și de atragere a unor noi categorii de consumatori.

De asemenea, pot fi dezvoltate legăturile dintre sectorul agro-alimentar și turistic, prin

aprovizionarea cu produse alimentare locale.

Comercializarea produselor alimentare obținute la nivel local, prin lanțuri scurte și prin piețe locale trebuie să devină o componentă importantă a sectorului agroalimentar din România. Pentru o mare parte dintre micii fermieri, vânzarea directă a produselor proaspete ar putea reprezenta o sursă importantă de venit.

Sprijinul pentru crearea de lanțuri scurte de aprovizionare este necesar în ceea ce privește deschiderea oportunităților de piață pentru fermierii care sunt activi în sectorul pomicol, prin promovarea și vânzarea de produse aproape de sursa lor de producție, fie individual, fie în comun.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri va contribui la înființarea de lanțuri scurte de aprovizionare prin promovarea cooperării în sectorul agro-alimentar inclusiv în sectorul pomicol, dar și cooperarea dintre producători, procesatori, comercianți, și restaurante, unități de cazare, instituții de învățământ, autorități publice și alți consumatori.

Pentru a răspunde nevoilor sectorului agricol, inclusiv din sectorul pomicol (ca de exemplu, lipsa produselor cu valoare adăugată înaltă, dimensiunea redusă a exploatațiilor agricole, etc) în cadrul submăsurilor 16.4 și 16.4a se va acorda prioritate proiectelor ce promovează produsele de înaltă calitate, piețele locale promovate de parteneriate adecvate, pe baza obiectivelor din proiecte.

Legătura măsurii cu nevoile

Sprijinul în cadrul acestei măsuri va contribui la abordarea următoarelor nevoi: Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor (001), Adaptarea activităților de cercetare și rezultatelor cercetării la nevoile fermierilor și procesatorilor (003), Modernizarea sectorului de procesare agroalimentară și adaptarea acestuia la standardele UE (005), Lanțuri alimentare integrate (009), Menținerea diversității biologice și a valorii de mediu a terenurilor agricole și forestiere (012), Menținerea și îmbunătățirea resurselor de apă (015), Protecția și îmbunătățirea resurselor de sol (016), Adaptarea la efectele schimbărilor climatice (017), Nivel scăzut de gaze cu efect de seră (GES) din agricultură și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon (018), Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural (024) identificate în cadrul secțiunii 4.2 a programului.

Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri în contextul STP va contribui la abordarea nevoilor: Ferme pomicole competitive (02), Produse cu valoare adăugată mare și locuri de muncă în zonele pomicole (03), Grupuri de producători și cooperarea funcțională a fermierilor și părților interesate din sectorul pomicol (04), Activități de cercetare-dezvoltare-inovare adaptate la nevoile sectorului și un sector pomicol adaptat la schimbările climatice (05), identificate în secțiunea 4.2 a STP.

Pentru a răspunde nevoilor identificate, operațiunile vor fi desfășurate în cadrul a patru sub-măsuri:

- sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii, 16.1,
- sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii (sectorul pomicol), 16.1a
- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare

în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale, 16.4,

- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale (sectorul pomicol), 16.4a

Contribuția măsurii la domeniile de intervenție

DI 1A: *Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale*

Sprijinul acordat prin sub-măsurile 16.1 și 16.1a va contribui la promovarea inovării și cooperării în sectoarele agroalimentar și forestier, inclusiv în sectorul pomicol, prin dezvoltarea de proiecte-pilot și de noi produse, practici și tehnologii.

Sprijinul acordat prin sub-măsurile 16.4 și 16.4a pentru cooperarea dintre actori în sectorul agro-alimentar, inclusiv din sectorul pomicol, cu scopul de a comercializa produsele din lanțurile scurte de aprovizionare va facilita utilizarea metodelor inovatoare de comercializare a produselor și atragerea unor categorii noi de consumatori.

DI 1B: *Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite*

Înființarea Grupurilor Operaționale în cadrul submăsurilor 16.1 și 16.1a va facilita cooperarea dintre fermieri, organismele de cercetare, universități, consultanți și alți actori relevanți din sectoarele agroalimentar și forestier pentru creșterea gradului de inovare din aceste sectoare și adaptarea rezultatelor cercetării la nevoile sectoriale.

Sprijinul acordat în cadrul sub-măsurilor 16.4 și 16.4a va încuraja utilizarea de noi procese și tehnologii în sectorul agro-alimentar, conducând la creșterea gradului de inovare din sector.

DI 3A: *Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale*

Dezvoltarea de proiecte-pilot, produse, noi practici și tehnologii în cadrul sub-măsurilor 16.1 și 16.1a va conduce la creșterea valorii adăugate a produselor agroalimentare și forestiere și la consolidarea rolului fermierilor și silvicultorilor în lanțul de aprovizionare.

Cooperarea dintre fermieri și alți actori în scopul dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și piețe locale sprijinite în cadrul sub-măsurilor 16.4 și 16.4a poate conduce la creșterea competitivității, a valorii adăugate a produselor și la consolidarea rolului fermierilor în lanțul de aprovizionare, influențând pozitiv viabilitatea generală a exploatațiilor pomicole.

Efecte secundare:

Sub-măsurile 16.1, 16.1a, 16.4 și 16.4a sunt programate direct în cadrul domeniilor de intervenție indicate mai sus. În plus, se estimează că sprijinul acordat în cadrul sub-măsurilor va contribui indirect la obiectivele domeniului de intervenție 2A prin dezvoltarea unor produse noi și altor proiecte care pot conduce la reducerea costurilor, creșterea randamentelor, etc.

Sprijinul acordat în cadrul sub-măsurilor va contribui indirect și la obiectivele domeniilor de intervenție 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D și 5E prin dezvoltarea de procese și tehnici noi care pot avea un impact benefic asupra mediului (de ex. prin reducerea utilizării de îngrășăminte, creșterea cantității de apă din sol, conservarea cantității de carbon din sol, prevenirea eroziunii solului, reducerea consumului de apă, etc.) sau prin proiecte care facilitează utilizarea surselor regenerabile de energie în agricultură și industria alimentară (de ex. utilizarea deșeurilor create la nivelul fermei pentru a obține biogaz sau energie termică sau orice alt mod inovator de a obține energie curată).

Contribuția la obiectivele transversale

Mediul și schimbările climatice

Operațiunile sprijinite pot deasemenea deveni, un pilon important pentru adaptarea sectorului agricol la schimbările climatice, oferind totodată soluții eficiente și inovative cum ar fi soiuri rezistente la secetă, tehnici și sisteme cu un număr limitat de intervenții asupra solului, contribuind astfel la reducerea pierderilor de apă și a degradării solului și la conservarea și promovarea patrimoniului genetic local.

De asemenea, comercializarea produselor alimentare obținute la nivel local, prin lanțuri scurte și prin piețe locale poate avea efecte pozitive asupra mediului și climei prin reducerea consumului de energie și, implicit, a emisiilor de GES.

Inovare

Acțiunile desfășurate prin această măsură au un rol extrem de important în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 deoarece acestea sprijină **Inovarea** și facilitează dezvoltarea, folosirea și transferul de idei, produse sau tehnologii noi pentru a îmbunătăți un anumit sistem de producție, produs, serviciu.

Totodată, prin cooperare, micii producători, inclusiv cei din sectorul pomicol, pot identifica modalități inovatoare de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii și de atragere a unor noi categorii de consumatori.

Activitățile de dezvoltare-inovare ar permite fermierilor să capitalizeze în comun produsele obținute, să-și adapteze producția la cerințele pieței, să aibă un acces mai bun la inputuri, echipamente, credite și piață, să-și optimizeze costurile de producție, să creeze lanțuri scurte de aprovizionare și să facă față diferitelor provocări de pe piață.

1.1.1.3. Domeniul de aplicare, nivelul sprijinului, beneficiarii eligibili și, dacă este relevant, metodologia de calcul al cuantumului ratei sprijinului, cu defalcare în funcție de submăsură și/sau tipul operațiunii în cazul în care este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, a condițiilor de eligibilitate, a cuantumurilor și

a ratelor de sprijin aplicabile și a principiilor în ceea ce privește stabilirea criteriilor de selecție

1.1.1.3.1. 16.1 Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse

Submăsură:

- 16.1 - sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii
- 16.2 - sprijin pentru proiecte-pilot și pentru dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii

1.1.1.3.1.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul specific al sub-măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea **Grupurilor Operaționale (GO)** cu scopul de a realiza, în comun, un proiect de dezvoltare-inovare nou prin care să se adreseze anumite probleme specifice și să se valorifice oportunitățile existente în sectoarele agro-alimentar și forestier. Proiectele se vor axa pe soluții inovatoare care vor genera beneficii directe pentru membrii GO, implicit pentru economia locală și/sau condițiile sociale și de mediu din zonele rurale, inclusiv prin diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați. În acest sens, scopul GO este de a stimula inovarea prin furnizarea de soluții la probleme practice sau abordarea unei oportunități care poate conduce la o soluție inovatoare și de a nu continua o cercetare în mod independent.

Această sub-măsură vizează în mod specific acordarea de sprijin pentru implementarea PEI-AGRI, prin acordarea de ajutor financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte-pilot" sau "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier".

O caracteristică importantă a acestei sub-măsuri este aceea că oferă sprijin pentru costurile directe ale proiectelor pilot/de dezvoltare, care nu sunt la momentul de față sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020. Proiectele sprijinite în cadrul acestei submăsuri sunt rezervate exclusiv GO.

În cazul în care proiectele GO intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat (în afară sectorului agricol), vor fi sprijinite doar activitățile menționate în schema de ajutor de stat corespunzătoare, în conformitate cu reglementările aplicabile privind ajutorul de stat și doar de la data intrării în vigoare a aprobării ajutorului de stat.

Sesiunile de proiecte vor viza teme specifice, identificate în conformitate cu:

(a) prioritățile strategice ale PNDR 2014-2020, și

(b) temele și direcțiile prioritare relevante identificate în *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCI) pentru perioada 2014-2020 și/sau Strategia de Cercetare, Dezvoltare și Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*.

Vor fi necesare servicii de sprijinire a inovării, care să faciliteze procesele de animare și de

înființare a GO. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR) va avea un rol cheie în promovarea conștientizării cu privire la PEI-AGRI și la oportunitățile aflate la dispoziția GO.

RNDR va desfășura acțiuni de informare și animare la nivel național și regional, pentru a atrage interesul cât mai multor beneficiari potențiali. În plus, pagina de internet a RNDR va găzdui o secțiune dedicată PEI (portal PEI) pentru a facilita interconectarea și a disemina și atrage ideile inovatoare.

Serviciile de sprijinire a inovării pot fi furnizate și de alte entități private sau publice. Implicarea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) în PEI va fi, de asemenea, încurajată. GAL-urile au un rol potențial în promovarea oportunităților PEI și în diseminarea rezultatelor proiectelor la nivel local, în special în cazul în care inovarea rezultată are un potențial clar de multiplicare și, beneficii socio-economice clar definite pentru comunitățile rurale.

Pentru sub-măsura 16.1 se va avea în vedere o abordare în 2 etape. Astfel, în prima etapă se va lansa o sesiune de depunere de idei de proiecte și a cererii de exprimare de interes (CEI) pentru accesarea finanțării proiectelor, iar în etapa a doua va avea loc depunerea, evaluarea și selecția proiectului detaliat al GO.

În funcție de tema apelului de proiecte, AM va utiliza evaluatori externi cu expertiză specifică, care vor fi în măsură să realizeze evaluarea tehnică și științifică a proiectelor și a potențialului de implementare practică a proiectelor, ce pot fi contractați prin intermediul serviciilor suport pentru inovare ale RNDR/asistență tehnică.

Proiectele vor fi aprobate într-un comitet comun, care va reuni experți de la AM, Agenția de plăți și unitatea de politici de cercetare din cadrul MARD, după efectuarea evaluării tehnice, științifice și a potențialului de implementare practică a proiectelor de către evaluatori externi.

1.1.1.3.1.2. Tip de sprijin

- rambursare a cheltuielilor eligibile efectuate și plătite, inclusiv pentru activitățile pregătitoare;
- plată în avans pentru cheltuieli de investiții, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2014;

1.1.1.3.1.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și ajutoarele de minimis

Legislația națională

-

1.1.1.3.1.4. Beneficiari

Grupurile Operaționale (GO).

- GO este un parteneriat
- GO este constituit din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier/un grup de producători/ o cooperativă sau un silvicultor/un compozesorat/o obște de moșneni/oobște răzeșească, în funcție de tema proiectului:
 - partener cu domeniul de activitate - cercetare;
 - partener cu domeniul principal de activitate în sectorul agro-alimentar sau silvic.

Pe baza temei proiectului și problemei specifice/oportunității care vor fi abordate de Grupul Operațional, alți parteneri relevanți (de ex. consilieri, ONG-uri, alți consultanți, întreprinderi private, etc.) se pot alătura parteneriatului.

Prin această sub-măsură, se poate acorda sprijin și parteneriatelor existente, dacă îndeplinesc condițiile de mai sus și dacă depun exclusiv proiecte noi.

Condițiile cu privire la forma de organizare legală a beneficiarilor vor fi detaliate în cadrul național de implementare. În toate cazurile, GO li se vor cere să aibă o identitate legală sau reguli clare de atribuire a responsabilității printre membrii GO înainte de plata sprijului.

1.1.1.3.1.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri sunt limitate la:

cheltuieli generate în mod specific de înființarea și funcționarea GO și pot include, de exemplu, următoarele tipuri de cheltuieli:

- elaborarea de studii pregătitoare, studii de fezabilitate și planuri, inclusiv planul proiectului;
- cheltuieli de funcționare a GO;
- costurile directe generate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect deus de GO, inclusiv de diseminarea rezultatelor

Toate costurile atât pentru cooperare, cât și pentru implementarea proiectului sunt abordate prin această sub-măsură, ca sumă globală.

În cazul în care planul proiectului include și acțiuni care sunt eligibile prin alte măsuri, costurile sunt acoperite prin sub-măsura 16.1, cu respectarea ratei maxime a ajutorului și sumelor aplicabile în cadrul măsurilor respective.

Cheltuieli non-eligibile:

- proiecte de cercetare independente

- proiecte ale GO din sectorul pomicol

Ajutorul se va plăti în conformitate cu normele de ajutor de stat corespunzătoare, dacă este cazul.

1.1.1.3.1.6. Condiții de eligibilitate

Pentru etapa 1

- Solicitantul potențial trebuie să fie un grup operațional potențial alcătuit din cel puțin doi parteneri sau mai mulți, așa cum este definit în secțiunea de mai sus (Beneficiari eligibili ai sM 16.1)
- Proiectul propus trebuie să respecte acțiunile comune prevăzute la art. 35 (2) (a) (b) din Reg. (UE) nr. 1305/2013 și să implice fie un "proiect pilot" în sectoarele agro-alimentar și forestier SAU "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agro-alimentar și forestier".
- Proiectul propus trebuie să abordeze o problemă practică identificată în mod clar în sectorul agro-alimentar sau forestier care necesită o soluție nouă/inovatoare.

Pentru etapa 2

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul a fost selectat în etapa 1;
- Solicitantul prezintă un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Proiectul GO trebuie să fie nou și nu în derulare sau finalizat;
- GO se angajează că rezultatele proiectelor vor fi diseminate în conformitate cu articolul 57(3) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 și în deplină conformitate cu liniile directoare ale CE pentru diseminarea rezultatelor proiectului PEI, inclusiv prin RNDR și PEI la nivelul UE;
- Solicitantul va depune planul de proiect (care se încadrează în aria de cuprindere a PEI-AGRI conform prevederilor Articolului 55 din Regulamentul nr. 1305/2013) și care cuprinde în mod obligatoriu:
 - o descriere a proiectului inovator care urmează să fie dezvoltat, testat, adaptat sau implementat;
 - o descriere a rezultatelor preconizate și a contribuției la obiectivul PEI de creștere a productivității și de gestionare durabilă a resurselor;
 - o descriere a procedurilor interne pentru asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și evitarea conflictului de interese.

Alte condiții pentru sprijin:

Durata de implementare a unui proiect-pilot/de dezvoltare este de maximum 3 ani.

- **În termen de cel mult șase luni** de la finalizarea proiectului, beneficiarii acestei submăsurii vor disemina informațiile complete cu privire la rezultatele proiectului, astfel încât aceste rezultate să poată fi utilizate și de alte părți interesate. Plata finală în cadrul proiectului se va face numai după finalizarea acestei activități.

Conținutul planului de proiect va fi detaliat în cadrul legislativ național de implementare.

1.1.1.3.1.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În procesul de evaluare și de selecție a GO și a proiectelor comune propuse de acestea pentru a fi finanțate, se vor lua în considerare următoarele principii:

Pentru etapa 1

- Principiul sectorului prioritar în conformitate cu Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020 și strategiei PNDR 2014-2020;
- Principiul respectării temelor și direcțiilor prioritare în funcție de Strategia Națională de Dezvoltare-Cercetare și Inovare 2014-2020 și/sau *Strategia de Cercetare - Dezvoltare - Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare adăugată mare;

Pentru etapa 2

- Principiul sectorului prioritar, conform Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020 și strategiei PNDR 2014-2020;
- Principiul conformității cu temele și direcțiile prioritare, conform Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 și/sau *Strategiei de Cercetare, Dezvoltare și Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*;
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare adăugată mare;
- Principiul structurii adecvate de parteneriat pe baza obiectivelor proiectului;
- Principiul asocierii (Grupurile Operaționale care au în componență lor grupuri de producători sau cooperative din sectorul agricol, respectiv composesorate, obști de moșneni, obști răzesești, din sectorul forestier).

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

1.1.1.3.1.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Valoarea maximă a sprijinului public este de **500.000 de euro**, inclusiv procentul maxim acordat în condițiile stabilite mai jos pentru activitățile pregătitoare.

Dacă proiectele GO intră sub incidența normelor privind ajutoarele de stat (în afara sectorului agricol) sprijinul va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

Intensitatea ajutorului *de minimis* este 100%.

Ponderea sprijinului nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția** acțiunilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri ale PNDR. În acest caz costurile sunt acoperite în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acestor măsuri și afară de cazul în care se aplică regulile privind ajutorul de stat, și se impune o limită inferioară. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.1.

Sprijinul acordat pentru activitățile pregătitoare nu trebuie să depășească următoarele praguri:

- 4% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 5.000 la 50.000 de euro;
- 3% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 50.001-150.000 de euro;
- 2,5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 150.001-250.000 de euro;
- 1.5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 250.001-500.000 de euro.

Costurile de funcționare ale GO nu vor depăși 35% din valoarea maximă a sprijinului acordat pentru proiectul depus (închirierea sălii de întâlnire, costurile de deplasare la locul de întâlnire, costurile generate de activitatea entității care asigură coordonarea, alte costuri de închiriere (de ex. – diferite echipamente).

1.1.1.3.1.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

1.1.1.3.1.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea corespunzătoare din cadrul Măsurii 16.

- Riscurile specifice asociate cu punerea în aplicare a acestei sub-măsuri pot fi generate de neîndeplinirea obiectivelor proiectului de către grupul operațional și de problemele legate de organizarea internă a GO, inclusiv de managementul financiar al proiectului.

1.1.1.3.1.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt prezentate în secțiunea corespunzătoare din cadrul Măsurii 16.

Acțiunile specifice de atenuare legate de această sub-măsură sunt:

- AM-PNDR va selecta GO pe baza unui proces de selecție public și transparent și se va asigura că GO are proceduri interne de organizare și de funcționare corespunzătoare. Importanța tehnică și științifică a proiectelor propuse va fi evaluată luând în considerare costurile totale ale proiectelor.
- De asemenea, având în vedere caracterul inovator al submăsurii, AM va aplica o abordare în două etape, pentru a ajuta la atenuarea riscurilor înainte de acordarea unei sume de sprijin mai mari pentru operațiunile GO.

Pentru a se asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect (conținut, structură,

temă, etc.) după ce parteneriatul (GO) a depus un proiect care este declarat a fi în conformitate cu aceste cerințe, atunci cheltuielile pentru activitățile pregătitoare, efectuate și plătite după selecția GO în etapa 1 și până la depunerea proiectului final în etapa 2 vor fi rambursate așa cum este descris în secțiunea *Sume și rate de sprijin (aplicabile)*. Această prevedere se aplică chiar dacă proiectul nu va fi finanțat din cauza numărului mare de cereri.

1.1.1.3.1.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea corespunzătoare din Măsura 16.

1.1.1.3.1.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

1.1.1.3.1.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin proiect-pilot se înțelege implementarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul agroalimentar și sectorul forestier, la scară mică, pentru a permite evaluarea impactului, beneficiilor și punctelor slabe înainte de implementarea la scară largă.

1.1.1.3.2. 16.1a Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale, dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese

Submăsură:

- 16.1 - sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii
- 16.2 - sprijin pentru proiecte-pilot și pentru dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii

1.1.1.3.2.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul specific al sub-măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea **Grupurilor Operaționale (GO)** cu scopul specific de a consolida legăturile dintre sectorul pomicol și sectorul de cercetare-inovare. În acest scop, membrii GO vor realiza, în comun, un proiect dezvoltare-inovare nou, prin care să se adreseze anumite probleme ale fermierilor din sector, sau să se valorifice oportunitățile existente în sectorul pomicol. În acest sens, scopul GO este de a stimula inovarea prin furnizarea de soluții la probleme practice sau abordarea unei oportunități care poate conduce la o soluție inovatoare și de a nu continua o cercetare în mod independent.

Această sub-măsură vizează în mod specific acordarea de sprijin pentru implementarea PEI-AGRI, prin acordarea de ajutor financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte-pilot" (Art.35(2)(a)) sau "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol" (Art 35(2)(b)).

Dezvoltarea de noi practici și tehnologii în sectorul pomicol se adresează, în principal, adaptării tehnologiilor existente la necesitățile specifice ale fermierilor în zonele/domeniile în care nu sunt folosite în prezent.

O caracteristică importantă a acestei sub-măsuri este aceea că oferă sprijin pentru costurile directe ale proiectelor-pilot/de dezvoltare, care, în prezent, nu sunt sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020. Proiectele sprijinite în cadrul acestei submăsuri sunt rezervate exclusiv GO, dar nu și altor tipuri de beneficiari.

RNDR va desfășura acțiuni de informare și animare la nivel național și regional, pentru a atrage interesul cât mai multor beneficiari potențiali. În plus, pagina de internet a RNDR va găzdui o secțiune dedicată PEI (portal PEI) pentru a facilita interconectarea și a disemina și atrage ideile inovatoare.

Pentru sub-măsura 16.1a se va avea în vedere o abordare în 2 etape. Astfel, în prima etapă se va lansa o sesiune de depunere de idei de proiecte și a cererii de exprimare de interes (CEI) pentru accesarea finanțării proiectelor, iar în etapa a doua va avea loc depunerea, evaluarea și selecția proiectul detaliat al GO.

În funcție de tema apelului de proiecte, AM va utiliza evaluatori externi cu expertiză specifică, care vor fi în măsură să realizeze evaluarea tehnică și științifică a proiectelor și a potențialului de implementare practică a proiectelor, ce pot fi contractați prin intermediul

serviciilor suport pentru inovare ale RNDR/asistență tehnică.

Proiectele vor fi aprobate într-un comitet comun, care va reuni experți de la AM, Agenția de plăți și unitatea de politici de cercetare din cadrul MARD, după efectuarea evaluării tehnice, științifice și a potențialului de implementare practică a proiectelor de către evaluatori externi.

În cazul în care proiectele GO intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat (în afară sectorului agricol), vor fi sprijinite doar activitățile menționate în schema de ajutor de stat corespunzătoare, în conformitate cu reglementările aplicabile privind ajutorul de stat și doar de la data intrării în vigoare a aprobării ajutorului de stat.

1.1.1.3.2.2. Tip de sprijin

- rambursare a cheltuielilor eligibile efectuate și plătite, inclusiv pentru activitățile pregătitoare;
- plată în avans pentru costurile de investiții, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014.

1.1.1.3.2.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis

Legislația Națională

-

1.1.1.3.2.4. Beneficiari

Grupurile Operaționale (GO)

- GO este un parteneriat;
- GO este constituit din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier/un grup de producători/ o cooperativă din sectorul pomicol;
- Partener cu domeniul de activitate de cercetare (de ex.: producție/procesare/ambalare fructe), corespunzător temei proiectului;
- Partener care are ca activitate principală procesarea/comercializarea fructelor din sectorul pomicol sau producția de ambalaje și alte produse destinate sectorului ca

domeniu principal de activitate, în concordanță cu tema proiectului.

Pe baza temei proiectului și problemei specifice/opportunității care vor fi abordate de Grupul Operațional, alți parteneri relevanți (de ex. consilieri, ONG-uri, alte consultanți, întreprinderi private, etc.) se pot alătura parteneriatului.

Se poate acorda sprijin prin această sub-măsură și parteneriatelor existente, dacă acestea îndeplinesc condițiile de mai sus și dacă depun exclusiv proiecte noi.

Condițiile cu privire la forma de organizare legală a beneficiarilor vor fi detaliate în cadrul național de implementare. În toate cazurile, GO li se vor solicita să aibă o identitate juridică sau reguli clare de atribuire a răspunderii între membrii GO înainte de plata sprijinului.

1.1.1.3.2.5. Costuri eligibile

Cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri sunt limitate la cheltuieli generate în mod specific de înființarea și funcționarea GO și pot include, de exemplu următoarele tipuri de cheltuieli:

- elaborarea de studii pregătitoare, studii de fezabilitate și planuri, inclusiv a planului de proiect;
- cheltuieli de funcționare ale GO
- costurile directe determinate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect deținut de GO, inclusiv diseminarea rezultatelor.

Costurile directe vizează în principal costurile cu investițiile, însă nu sunt limitate la acestea.

Toate costurile atât pentru cooperare cât și pentru implementarea proiectului sunt acoperite prin această sub-măsură, ca sumă globală.

În cazul în care planul proiectului include și acțiuni care sunt eligibile prin alte măsuri, costurile sunt acoperite prin sub-măsura 16.1a, în conformitate cu rata maximă și sumele de sprijin aplicabile în cadrul măsurilor respective.

Cheltuieli non-eligibile:

- proiecte de cercetare independente.

Ajutorul se va plăti în conformitate cu regulile și schemele de ajutor de stat corespunzătoare, dacă este cazul.

1.1.1.3.2.6. Condiții de eligibilitate

Pentru etapa 1

- Solicitantul propus trebuie să fie un grup operațional potențial alcătuit din cel puțin doi parteneri sau mai mulți, așa cum este definit în secțiunea de mai sus (Beneficiari eligibili ai sM 16.1a)
- Proiectul propus trebuie să respecte acțiunile comune prevăzute la art. 35 (2) (a) (b) din Reg. (UE) nr. 1305/2013 și să implice fie un "proiect pilot" în sectorul

pomicol SAU "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol".

- Proiectul propus trebuie să abordeze o problemă practică identificată în mod clar în sectorul pomicol care necesită o soluție nouă/înovatoare.

Pentru etapa 2

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul a fost selectat în etapa 1;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Proiectul GO va fi nou și nu va fi în curs de desfășurare sau finalizat;
- GO se angajează că rezultatele proiectelor vor fi diseminate în conformitate cu articolul 57 (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și în deplină conformitate cu orientările CE pentru diseminarea rezultatelor proiectului PEI, inclusiv prin intermediul rețelei RNDR și PEI la nivelul UE;
- Solicitantul prezintă planul de proiect (care se încadrează în aria de cuprindere a PEI-AGRI, conform prevederilor Articolului 55 din Regulamentul nr. 1305/2013) și care cuprinde în mod obligatoriu:
 - o descriere a proiectului inovator care urmează să fie dezvoltat, testat, adaptat sau implementat;
 - o descriere a rezultatelor preconizate și a contribuției la obiectivul PEI de creștere a productivității și de gestionare durabilă a resurselor;
 - o descriere a procedurilor interne pentru asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și evitarea conflictului de interese.

Alte condiții pentru sprijin:

- Durata de implementare a unui proiect pilot/de dezvoltare este de maximum 3 ani.
- **În termen de cel mult șase luni** de la finalizarea proiectului, beneficiarii acestei submăsurii vor disemina informații complete cu privire la rezultatele proiectului, astfel încât aceste rezultate să poată fi utilizate și de alte părți interesate. Plata finală în cadrul proiectului se va face numai după finalizarea acestei activități.

Conținutul planului de proiect va fi detaliat în cadrul național de implementare.

1.1.1.3.2.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

În procesul de evaluare și de selecție a GO și a proiectelor comune propuse de acestea pentru a fi finanțate, se vor lua în considerare următoarele principii:

Pentru etapa 1

- Principiul respectării temelor și direcțiilor prioritare în funcție de Strategia Națională de Dezvoltare-Cercetare și Inovare 2014-2020 și/sau *Strategia de Cercetare - Dezvoltare - Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030*
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse sau tehnologii cu valoare

adăugată mare;

Pentru etapa 2

- Principiul structurii adecvate de parteneriat pe baza obiectivelor proiectului;
- Principiul produselor și tehnologiilor de calitate (produse ecologice, produse din sistemele agricole HNV);
- Principiul asocierii (Grupurile Operaționale care au în componența lor grupuri de producători sau cooperative din sectorul pomicol).
- Principiul conformității cu temele și direcțiile prioritare în conformitate cu Strategia Națională de Dezvoltare Cercetare și Inovare 2014-2020 și/sau Strategia de Cercetare - Dezvoltare - Inovare pe termen mediu și lung în sectorul agro-alimentar 2014-2020-2030

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

1.1.1.3.2.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Valoarea maximă a sprijinului este de **500.000 de euro**, inclusiv procentul maxim acordat în condițiile stabilite mai jos pentru activitățile pregătitoare.

În cazul în care proiectele OG intră sub incidența normelor privind ajutoarele de stat (în afara sectorului agricol) sprijinul va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

Intensitatea ajutorului de minimis este 100%.

Ponderea sprijinului nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția** acțiunilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri ale PNDR, iar în acest caz costurile sunt acoperite în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acestor măsuri și afară de cazul în care se aplică regulile privind ajutorul de stat, și se impune o limită inferioară. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.1 a.

Sprijinul acordat pentru activitățile pregătitoare nu trebuie să depășească următoarele praguri:

- 4% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 5.000 la 50.000 de euro;
- 3% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 50.001-150.000 de euro;
- 2,5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total eligibil între 150.001-250.000 de euro;
- 1.5% din costul total eligibil al proiectului GO, pentru proiectele cu un cost total

eligibil între 250.001-500.000 de euro.

Costurile de funcționare ale GO nu vor depăși 35% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus (închirierea sălii de întâlnire, costurile de deplasare la locul de întâlnire, costurile generate de activitatea entității care asigură coordonarea, alte costuri de închiriere (de ex. – diferite echipamente).

1.1.1.3.2.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

1.1.1.3.2.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea aplicabilă de la Măsura 16.

- Riscurile specifice asociate cu punerea în aplicare a acestei măsuri pot fi generate de neîndeplinirea obiectivelor proiectului de către grupul operațional și de problemele legate de organizarea internă a GO, inclusiv de managementul financiar al proiectului.

1.1.1.3.2.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt prezentate în secțiunea aplicabilă de la Măsura 16.

Acțiuni specifice de atenuare legate de această sub-măsură sunt:

- AM-PNDR va selecta GO pe baza unui proces de selecție public și transparent și se va asigura că GO are proceduri interne de organizare și de funcționare corespunzătoare. Relevanța tehnică și științifică a proiectelor propuse va fi evaluată luând în considerare costurile totale ale proiectelor, în funcție de prioritățile de dezvoltare rurală.
- De asemenea, având în vedere caracterul inovator al submăsurii, AM va aplica o abordare în două etape, pentru a ajuta la atenuarea riscurilor înainte de acordarea unei sume mai mari de sprijin pentru operațiunile GO.

Pentru a se asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect (conținut, structură, temă, etc.) după ce parteneriatul (GO) a depus un proiect care este declarat a fi în conformitate cu aceste cerințe, cheltuielile pentru activitățile pregătitoare, efectuate și plătite după selecția GO în etapa 1 și până la depunerea proiectului final în etapa 2 vor fi rambursate așa cum este descris în secțiunea *Sume și rate de sprijin (aplicabile)*. Această prevedere se aplică chiar dacă proiectul nu va fi finanțat din cauza numărului foarte mare de cereri.

1.1.1.3.2.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea aplicabilă din cadrul Măsurii 16.

1.1.1.3.2.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

1.1.1.3.2.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin proiect-pilot se înțelege implementarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol, la scară mică, pentru a permite evaluarea impactului, beneficiilor și punctelor slabe, înainte de implementarea la scară largă.

1.1.1.3.3. 16.4 Sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare

Submăsură:

- 16.4 - sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale

1.1.1.3.3.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul acestei sub-măsură este acela de a promova cooperarea între actorii locali, în scopul comercializării produselor agroalimentare prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare. Sub-măsura nu presupune numai cooperarea dintre fermieri, procesatori, comercianți alimentari cu amănuntul, restaurante, hoteluri și alte forme de cazare în mediul rural, ci și realizarea de parteneriate cu organizații neguvernamentale și autorități publice.

- Sprijinul se acordă pentru costuri de cooperare și investiții tangibile și/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puțin două entități care cooperează pentru: Crearea/dezvoltarea unui lanț scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse alimentare), și/sau
- Activități de promovare referitoare la crearea/dezvoltarea unui lanț scurt (sau lanțuri scurte) de aprovizionare (cu produse alimentare) și la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri.

1.1.1.3.3.2. Tip de sprijin

- rambursare a cheltuielilor eligibile efectuate și plătite efectiv;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014.

1.1.1.3.3.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis

Legislația națională

-

1.1.1.3.3.4. Beneficiari

Parteneriatele constituite din cel puțin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul agricol.

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Condițiile legate de forma de organizare a parteneriatului vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

1.1.1.3.3.5. Costuri eligibile

- Studii/planuri;
- Costurile de funcționare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare.

Sprijinul se va acorda pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului de proiect.

1.1.1.3.3.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Pentru proiectele legate de lanțurile scurte de aprovizionare, solicitantul va depune un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Pentru proiectele legate de piețele locale, solicitantul va prezenta un concept de marketing adaptat la piața locală care să cuprindă, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse.
- Proiectul de cooperare propus va fi nou și nu va fi în curs de defășurare sau finalizat;
- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și descrise în secțiunea *Informații specifice operațiunii* din fișa măsurii.

1.1.1.3.3.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

Proiectele comune propuse în cadrul acestei sub-măsuri vor fi selectate pe bază de cereri de proiecte. Criteriile de selecție a proiectelor vor urmări următoarele principii:

- Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;

- Principiul structurii adecvate de parteneriat, pe baza obiectivului proiectului;
- Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare - ecologice, care participă la scheme de calitate, produse din sistemele agricole HNV, etc.);
- Principiul “piețelor locale” (i.e. distanță geografică mai mică între punctul de producție și punctul de vânzare).

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

1.1.1.3.3.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea sprijinului nerambursabil este de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, doar** dacă se aplică regulile ajutorului de Stat, și se impune o limită inferioară.

În cazul în care planul de proiect include, de asemenea, acțiuni care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, atunci costurile sunt acoperite din sub-măsura 16.4, în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acelor măsuri. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.4.

Valoarea maximă a sprijinului este de **100.000 de euro**.

Costurile de funcționare a cooperării nu vor depăși 20% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Toate costurile sunt acoperite de această măsură ca o valoare globală.

Dacă proiectele de parteneriat intră în sfera de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat (în afara sectorului agricol) sprijinul va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

Intensitatea ajutorului este de 100%.

1.1.1.3.3.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

1.1.1.3.3.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

1.1.1.3.3.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

1.1.1.3.3.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

1.1.1.3.3.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

1.1.1.3.3.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin lanț scurt se înțelege acea configurație a lanțului alimentar care nu implică mai mult de un intermediar între producător și consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Unele sesiuni de depunere de proiecte se pot axa în mod deosebit pe consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local. Aceasta este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari *cât și* pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

Ținând cont de specificitățile geografice naționale, "piața locală" este definită ca o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatarea de origine a produsului.

Se ține seama de distanța medie dintre așezările principale și cheltuielile posibile de transport, combustibil și al rețelei de transport rutier, care ar putea aduce un profit rezonabil, ar contribui la reducerea poluării și conservarea proprietăților produsului.

1.1.1.3.4. 16.4a Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare

Submăsură:

- 16.4 - sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale

1.1.1.3.4.1. Descrierea tipului operațiunii

Obiectivul acestei sub-măsură este acela de a promova cooperarea între actorii locali, în scopul comercializării fructelor și produselor din fructe printr-un lanț scurt.

Prin această sub-măsură se va sprijini crearea lanțurilor alimentare scurte prin facilitarea cooperării în cadrul sectorului pomicol, inclusiv prin dezvoltarea de piețe locale pentru comercializarea produselor prin intermediul lanțului scurt.

Sprijinul se acordă pentru costuri de cooperare și investiții tangibile și/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puțin două entități care cooperează pentru:

- Crearea /dezvoltarea unui lanț scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse rezultate din sectorul pomicol);
- Activități de promovare referitoare la crearea /dezvoltarea unui lanț (sau lanțuri) scurt/e de aprovizionare (cu produse rezultate din sectorul pomicol) și la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri;

1.1.1.3.4.2. Tip de sprijin

- rambursarea cheltuielilor eligibile efectuate și efectiv plătite;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014;

1.1.1.3.4.3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislația UE

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis

Legislația națională

-

1.1.1.3.4.4. Beneficiari

Parteneriatele constituite din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea și desfășoară activitatea în sectorul pomicol:

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale înregistrate conform legislației naționale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Condițiile legate de forma de organizare a parteneriatului vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

1.1.1.3.4.5. Costuri eligibile

- Studii/planuri;
- Costurile de funcționare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare

Sprijinul se va acorda pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului proiectului.

1.1.1.3.4.6. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul prezintă un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Pentru proiectele legate de lanțurile scurte de aprovizionare, solicitantul prezintă un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Pentru proiectele legate de piețele locale, solicitantul prezintă un concept de marketing adaptat la piața locală care include, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse;
- Partenerii care sunt fermierii își desfășoară activitățile agricole într-una din unitățile administrativ-teritoriale din anexa din Cadrul Național de Implementare aferentă STP și activează în sectorul pomicol (exceptând cultura de căpșuni în sere și solarii);
- Partenerii care sunt grupuri de producători/cooperative își desfășoară activitățile agricole într-una din unitățile administrativ teritoriale din anexa Cadrul Național de Implementare aferentă STP și activează în sectorul pomicol.(exceptând cultura de căpșuni în sere și solari)
- Proiectul de cooperare propus trebuie să fie nou și nu în curs de desfășurare sau finalizat;

- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și descrise în secțiunea *Informații specifice operațiunii* din fișa măsurii.

1.1.1.3.4.7. Principii în ceea ce privește stabilirea de criterii de selecție

- Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;
- Principiul structurii adecvate de parteneriat pe baza obiectivului proiectului;
- Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare - ecologice, care participă la scheme de calitate, produse din sisteme agricole HNV, etc.);
- Principiul “piețelor locale” (i.e. distanța geografică mai mică dintre punctul de producție și punctul de vânzare).

Principiile de selecție vor fi detaliate suplimentar în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acelor resurse în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

1.1.1.3.4.8. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Ponderea sprijinului nerambursabil este de **100% din totalul cheltuielilor eligibile**, cu excepția cazului în care se aplică normele privind ajutoarele de stat, și se impune o limită inferioară.

În cazul în care planul de proiect include, de asemenea, acțiuni care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, atunci costurile sunt acoperite din sub-măsura 16.4 a, în conformitate cu intensitatea maximă a ajutorului și valorile aplicabile în cadrul acelor măsuri. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.4.

Valoarea maximă a sprijinului este de **100.000 de euro**.

Costurile de funcționare a cooperării nu vor depăși 20% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Toate costurile sunt acoperite din această sub-măsură ca o valoare globală.

În cazul proiectelor de parteneriat intră în sfera de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat (în afara agriculturii) sprijinul va fi acordat în conformitate cu Regulamentul privind ajutoarele *de minimis* nr. 1407/2013 și nu va depăși 200.000 de euro/beneficiar timp de trei ani fiscali.

Intensitatea ajutorului este de 100%.

1.1.1.3.4.9. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

1.1.1.3.4.9.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

1.1.1.3.4.9.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale de atenuare sunt identificate în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

1.1.1.3.4.9.3. Evaluarea globală a măsurii;

Evaluarea generală a măsurii este prezentată în secțiunea aplicabilă din cadrul măsurii 16.

1.1.1.3.4.10. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

1.1.1.3.4.11. Informații suplimentare specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin lanț scurt de aprovizionare se înțelege un lanț de aprovizionare care nu include mai mult de un intermediar între producător și consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Unele sesiuni de depunere de proiecte se pot axa în mod deosebit pe consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local. Aceasta este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari, cât și pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

Ținând cont de specificitățile geografice naționale, "piața locală" este definită drept o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatarea de origine a produsului.

Se ține seama de distanța medie dintre așezările principale și cheltuielile posibile de transport, combustibil și al rețelei de transport rutier, care ar putea aduce un profit rezonabil, ar contribui la reducerea poluării și conservarea proprietăților produsului.

1.1.1.4. Posibilitatea de a verifica și a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

1.1.1.4.1. Riscul (riscurile) în implementarea măsurilor

Riscurile generale identificate pentru punerea în aplicare a măsurii 16 sunt:

- Având în vedere caracterul inovator al acestei măsuri și lipsa unei culturi privind cooperarea dintre agricultori și alte entități, există riscul ca oportunitățile de finanțare

să nu fie percepute corect de către potențialii beneficiari. Acest lucru poate duce la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele-cheie ale măsurii (obiective, cheltuieli și tipuri de proiecte eligibile, etc.) sau pentru eșecul de a contracta întregul buget alocat, din cauza interesului scăzut la nivelul beneficiarilor.

- Un alt risc este din cauza posibilelor dificultăți atât în evaluarea inițială a planurilor de proiect și în progresele realizate în punerea lor în aplicare efectivă din cauza lipsei de experiență sau de capacitate a AM/AP.
- Dificultatea de a defini costurile rezonabile pentru diferite elemente ale investițiilor intangibile, inclusiv costurile totale ale operațiunii.
- Nerespectarea parțială sau totală a unui proiect de cooperare din cauza abandonului partenerilor
- Analiza unor elemente non-obiective în criteriile de selecție generate de posibile conflicte de interese.

1.1.1.4.2. Măsuri de atenuare

Acțiunile generale atenuante pentru măsura 16 sunt:

- Pentru a prezenta procedurile, documentele de punere în aplicare a programului vor cuprinde elemente de accesare a măsurii (cerere, documentele specifice care trebuie anexate, tip de beneficiari, termeni de eligibilitate, obligații, restricții și interdicții, criterii de selecție și scorurile aferente, cheltuielile eligibile și metode de raportare, rata și suma sprijinului, descrierea controalelor care trebuie efectuate și consecințele în caz de nerespectare a angajamentelor). Pentru a informa beneficiarii potențiali cu privire la oportunitățile oferite de măsură, normele de aplicare vor fi publicate pe pagina de internet a AM-PNDR. În plus, Autoritatea de Management va organiza informarea pentru a explica conținutul măsurii prin utilizarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală.
- Consolidarea capacității administrative a autorităților care implementează (de exemplu, prin acțiuni de instruire) pentru a permite evaluarea inițială a planurilor de proiect și implementarea corectă a acestora.

1.1.1.4.3. Evaluarea globală a măsurii;

- Având în vedere **riscurile potențiale** în punerea în aplicare a măsurii, identificate de AM și AP (cum ar fi riscul ca oportunitățile de finanțare nu sunt percepute corect de potențialii beneficiari care duc la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele-cheie ale sub-măsurii), precum și **acțiunile de atenuare** (cum ar fi campanii de informare și o abordare în două etape în selectarea proiectelor), AM și AP sunt încrezătoare că măsura poate fi pusă în aplicare fără obstacole majore.
- De asemenea, în urma analizei efectuate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți, pe baza experienței dobândite în perioada de programare 2007-2013, se poate concluziona că verificabilitatea și controlabilitatea măsurii sunt asigurate în ceea ce privește îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât interesele financiare ale Uniunii Europene nu vor fi prejudiciate.

1.1.1.5. Metodologia de calculare a cuantumului sprijinului, dacă este relevant

Nu se aplică pentru subvenții pe baza cheltuielilor eligibile efectuate și plătite.

1.1.1.6. Informații suplimentare specifice măsurii

Specificarea caracteristicilor proiectelor pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

-

1.1.1.7. Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și punerea în aplicare a măsurii

- Este posibil ca beneficiarul, pe parcursul implementării proiectului, să realizeze că ideea în curs de testare/dezvoltare nu generează rezultatele preconizate și că se impune oprirea sau ajustarea proiectului.
- În cazul în care rezultatele intermediare indică faptul că planul inițial al proiectului poate fi ajustat în conformitate cu obiectivele proiectului, atunci se poate conveni asupra ajustării planului de proiect și asupra continuării finanțării, în limitele bugetului inițial al proiectului.
- În cazul în care proiectul trebuie oprit, din cauza nerespectării planului de proiect, atunci toate costurile înregistrate până la acel moment vor fi rambursate. În cazul în care GO a respectat planul de proiect, așa cum s-a stabilit, atunci nu vor exista consecințe financiare pentru beneficiar – cu excepția investițiilor în infrastructură/capacități de producție și procesare, care vor fi rambursate.

Situațiile descrise mai sus se aplică doar în cadrul sub-măsurilor 16.1 și 16.1 a.